

Skellefteå Kristna skolförening
Rektorn vid Björkskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Björkskolan
i Skellefteå kommun

Tillsyn i Björkskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Skellefteå kommun under 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Björkskolan besöktes av Skolinspektionen den 17 oktober 2012.

Fakta om skolan

Den fristående grundskolan Björkskolan är en 6–9 skola belägen i Skellefteå. Huvudman för skolan är Skellefteå Kristna Skolförening, en ideell förening med syfte att bedriva utbildning på kristen grund (organisationsnummer 894702-1443). Föreningens medlemmar utgörs idag av Pingstkyrkan i Skellefteå och Ursviken.

Björkskolan startade läsåret 2004–2005 och har betraktats som filialverksamhet till huvudmannens verksamhet i Bruksskolan. Efter godkännande av Länsskolnämnden i Västerbotten den 14 april 1990 startade den dåvarande huvudmannen "Livets Vattens Kristna skola" hösten 1990 verksamhet för årskurserna 1–6. Byte av huvudman till Skellefteå Kristna Skolförening godkändes år 2000, och Bruksskolan fick då sitt namn. Skolverket har även godkänt verksamhet för årskurserna 7–9 (dnr 94:1137), samt förskoleklass och grundsärskola i årskurserna 1–9 (dnr 43-2001:974), och år 2002 utökades verksamheten till att omfatta årskurserna 1–9. Höstterminen år 2004 flyttades årskurserna 7–9 till en byggnad belägen cirka en mil bort, som då fick namnet Björkskolan. Från och med läsåret 2011–2012 är även årskurs 6 flyttad till Björkskolan.

Skellefteå Kristna Skolförening bedriver därmed verksamhet vid två olika skolenheter. Vid Björkskolan bedrivs verksamhet för årskurserna 6–9, och verksamheten för förskoleklass och årskurs 1–5 sker i Bruksskolan. Avståndet mellan verksamheterna är cirka 1 mil och Björkskolan och Bruksskolan har tidigare omfattats av samma tillstånd. Efter lagändringar i samband med införandet av den nya skollagen betraktas verksamheterna idag som två skolenheter. Mot bakgrund av innehållet i Länsskolnämndens och Skolverkets beslut om godkännande att bedriva verksamhet avseende förskoleklass, grundskola och grundsärskola i årskurserna 1–9, finner Skolinspektionen att Skellefteå Kristna Skolförening genom det föreliggande tillståndet har godkännande att bedriva sin verksamhet vid dessa två skolenheter.

Björkskolan har en konfessionell inriktning med en kristen profil. Skolan leds av en rektor, som även är rektor för Bruksskolan. Rektorsbyte pågick under tiden för Skolinspektionens besök. På Björkskolan arbetar 9 lärare fördelat på 5,6 heltidstjänster. Skolan saknar lärarbehörighet för undervisning i flera ämnen, men för dessa finns det en fortbildningsplan. Skolan har 91 elever, vilka är

organiserade i åldershomogena klasser. Vid inspektionstillfället hade skolan inga elever mottagna i grundsärskolan.

Huvudmannens ekonomiska utveckling har mellan räkenskapsåren 20090701–20110630 haft en positiv utveckling, medan resultatet för räkenskapsåret 20110701–20120630 är lägre. De senaste två räkenskapsåren har verksamheten i Bruksskolan drivits med stor förlust, vilket bland annat balanserats med hjälp av positivt resultat för Björkskolan. Med en mer rättvisande ekonomisk fördelning av kostnader mellan föreningens verksamheter, i kombination med en marknadsföringsplan och på sikt ökat elevunderlag, beräknar rektorn och styrelsen att det ekonomiska resultatet ska förbättras.

Kunskapsresultat

Skolverkets statistik visar att det genomsnittliga meritvärdet för elever i årskurs 9 år 2011 var högre för Björkskolan (218,6) än för skolor i kommunen (206,1) och i riket (210,6). Resultatet var också det högsta på fyra år. Andelen elever som nått målen i alla ämnen har ökat de senaste fyra åren och var år 2011 92 procent. Nästan samtliga elever var också behöriga till nationellt program.

Stora skillnader finns dock mellan pojkar och flickor vad gäller genomsnittligt meritvärde. År 2011 var det genomsnittliga värdet för flickor 238,2 och för pojkar (176,9) Sett fyra år bakåt har flickornas genomsnittliga meritvärde varit högre än motsvarande värde för kommungruppen och riket, med undantag för år 2010, då det låg lägre. Pojkarnas genomsnittliga meritvärde har de senaste fyra åren varit lågt i jämförelse med motsvarande värde för kommungruppen, riket, och flickorna, med undantag för en topp år 2010, då det var betydligt högre.

Värdegrundsresultat

Björkskolan arbetar aktivt med normer och värden genom aktiviteter som livskunskap, samarbetsövningar, etiska samtal och "tobaksfri duo". I intervju med rektorn, samt i den nulägesanalys som rektorn gör i skolans likabehandlingsplan, beskrivs det sociala klimatet mellan eleverna, och mellan elever och lärare, som gott och skolans arbete mot kränkande behandling som effektivt. Det framgår att skolan under hösten 2011 vidtagit åtgärder för att förbättra trivseln i vissa klasser och att detta gett mycket goda resultat, men att elevenkäter trots detta visar att många elever fortfarande upplever att kränkningar sker. I intervju med rektorn framgår att skolan därefter utbildat elever i vad mobbing innebär. Utifrån nulägesanalysen, samt i det dokumenterade kvalitetsarbetet,

specificeras dock inga framtidsytande åtgärder, annat än att öka närvaron av vuxna (se vidare under rubriken "Trygghet och studiero").

Helhetsbedömning

Granskningen visar att Björkskolan är en trygg skola med familjär stämning och nära relationer mellan lärare och elever. Vad gäller kunskapsresultat har skolan haft en positiv utveckling vad gäller måluppfyllelse de senaste fyra åren, och nästan alla elever i årskurs 9 når kunskapskraven i samtliga ämnen.

Det saknas dock en tydlig struktur för uppföljning, utvärdering, analys och dokumentation av den egna verksamheten både vad gäller undervisningens kvalitet och skolans resultat. Detta gör att viktiga frågor rörande skolans resultat och utveckling riskerar att inte uppmärksammas och leda till att tillräckliga åtgärder vidtas för att komma till rätta med negativa trender, exempelvis rörande att pojkar under flera år nått betydligt lägre kunskapsresultat än flickor.

Detta i kombination med att skolan är i en period med täta rektorsbyten gör det angeläget för skolan att utforma strukturer för sitt kvalitetsarbete. Detta för att kunna säkerställa och upprätthålla verksamhetens kvalitet i förhållande till målen för utbildningen.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skellefteå Kristna skolförening att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den **15 februari 2013** redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skellefteå Kristna skolförening måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolans plan mot kränkande behandling ska tydligt ange skolans rutiner vid kränkning, samt vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 8 § skollagen).

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse av

vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Enligt rektorn för Björkskolan arbetar skolan med en rad förebyggande aktiviteter mot kränkande behandling. Rektorn har genom återkommande studiedagar utbildat skolpersonalen runt arbetet mot kränkningar, och personalen har väl inarbetade rutiner för hur de ska agera då kränkning skett. Dokumentationsgranskningen visar dock att skolans likabehandlingsplan inte är uppdaterad och innehåller otydliga rutiner gällande om utredning av kränkningar ska ske av klasslärare eller av elevhälsoteamet enligt den av skolan kallad "Bruksmodellen". Av lärarnas utvärdering av kvalitetsarbetet konstateras också att skolans personal inte har tillräcklig kunskap om likabehandlingsplanens innehåll.

Vidare ges i likabehandlingsplanen en nulägesanalys som beskriver det gångna årets arbete med kränkningar och studiero, men vilka konkreta åtgärder som utifrån denna ska vidtas och hur de ska följas upp anges inte.

Författning

6 kap. 8 § skollagen.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skellefteå Kristna skolförening måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- De individuella utvecklingsplanerna ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt samt tydliggöra vilka insatser skolan ansvarar för (10 kap. 13 § skollagen).

Motivering

Enligt skollagen ska läraren i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Planen ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Rektorn beslutar om utformningen av en sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Granskningen visar att lärarna på Björkskolan upprättar skriftliga omdömen om elevens kunskaper i förhållande till kunskapskraven i respektive ämne. I mallen finns i varje omdöme utrymme för läraren att ge förslag på utveckl-

ingsmöjligheter. Den delen av en individuell utvecklingsplan som ska sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt, samt specificera vilka insatser som skolan ansvarar för, upprättas dock inte. Avsaknaden av konkreta insatser samt utvärdering av dem gör att elevernas kunskapsutveckling inte synliggörs.

Författning

10 kap. 13 § skollagen.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Skellefteå Kristna skolförening måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Huvudmannen och rektorn ska skapa strukturer för systematisk och kontinuerlig uppföljning, utvärdering och analys av verksamhetens kvalitet och utveckling i förhållande till målen för utbildningen. Detta kvalitetsarbete ska bland annat innefatta måluppfyllelse gällande kunskapsresultat i respektive ämne, arbetet med särskilt stöd samt värdegrundsbete (4 kap. 3–5 §§ skollagen).
- Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras (4 kap. 6 § skollagen).

Motivering

Enligt skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med de bestämmelser och föreskrifter som reglerar verksamheten. På huvudmannanivå ska utbildningen systematiskt och kontinuerligt planeras, följas upp och utvecklas, och inriktningen på detta systematiska kvalitetsarbete ska vara att de mål som finns för utbildningen uppfylls. Vidare anges att rektorn ansvarar för att ett systematiskt kvalitetsarbete, med planering, uppföljning och utveckling av utbildningen, även genomförs och dokumenteras på skolenhetsnivå. En huvudman som bedriver utbildning vid endast en skolenhet kan arbeta med planering, uppföljning och utveckling på huvudmannanivå och på skolenhetsnivå i ett sammanhang.

Granskning av Björkskolans dokumenterade kvalitetsarbete visar att skolans kvalitetsarbete utvecklats positivt de senaste åren, men att det trots det inte följer en tydlig struktur. Exempelvis är de uppsatta målen och aktiviteterna för år 2011–2012 inte de mål och aktiviteter som sedan utvärderats. Utvärderingarna som gjorts för Björkskolan gällande år 2011–2012 ger en god beskrivning av det löpande arbetet mot valda mål, men det speglar inte aktiviteter som ska

vidtas grundat på resultat och analys av förra årets insatser i kombination med en nulägesanalys. Detta medför att aktiviteterna, och även måtten för att mäta dess effekter, är generellt hållna, vilket ger bristande underlag för att fastställa och analysera verksamhetens resultat i förhållande till målen för utbildningen.

För att spegla ett systematiskt kvalitetsarbete saknas även viktiga delar i dokumentationen, såsom uppgifter om måluppfyllelse och kunskapsresultat i olika ämnen, resultat av arbete med särskilt stöd samt analys av resultaten i förhållande till målen.

I intervju med styrelse och rektor för Björkskolan framgår att skolan aktivt arbetar med särskilt stöd, och genomför aktiviteter rörande normer och värden. Rektorn beskriver en strävan att utveckla rutinerna för kvalitetsarbetet så att resultat och analys av verksamheten tydligt ligger till grund för planering av kommande aktiviteter, men att detta ännu inte nått genomslag i verksamheten. Vidare framgår att personal känner viss osäkerhet inför hur kvalitetsarbetet ska bedrivas. I dagsläget utvärderas verksamheten av lärarna varje vår, och i denna del av processen har rektorn aktivt valt att inte delta. Det finns heller ingen struktur för vilka resultat rektorn begär in.

Skolinspektionen bedömer att skolan saknar en struktur för sitt kvalitetsarbete som synliggör effekterna av det arbete som görs och som genererar underlag för nya insatser med syfte att utveckla verksamheten mot målen i läroplanen.

Författning

2 kap. 8 § skollagen, 4 kap. 3–6 §§ skollagen.

Huvudmannaskap och godkännande

Bedömning

Skellefteå Kristna skolförening måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Huvudmannaskap och godkännande.

- Skriftliga rutiner för klagomålshantering upprättas och görs kända (4 kap. 8 § skollagen).

Motivering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen, och att information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

I intervju med rektor och huvudman på Björkskolan framkommer att skriftliga rutiner för klagomålshantering saknas och att föräldrar inte informeras om hur de kan gå tillväga om de exempelvis inte är nöjda med hur skolan hanterat ett klagomål.

Författning

4 kap. 8 § skollagen.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Pär Axelsson och undervisningsråd Jonas Hedström.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Lena Johansson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).